

Sygn. akt II UK 171/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku A.W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do renty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 lutego 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. adw. P.Z. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tą należy podwyższyć o stawkę podatku VAT,**
- 3. nie obciąża wnioskodawczyni kosztami postępowania kasacyjnego strony pozwanej.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 18 listopada 2016 r. oddalił apelację skarżącej wnioskodawczyni A.W. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z 31 marca 2016 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji pozwanego z 20 października 2014 r., odmawiającej prawa do renty wobec braku niezdolności do pracy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na

podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W uzasadnieniu podano, że podstawą wniesienia skargi jest jej oczywista zasadność, przejawiająca się w szeregu naruszeń przepisów postępowania, które w sposób oczywisty wpłynęły na treść rozstrzygnięcia. Sąd drugiej instancji pomimo wiedzy, że skarżąca cierpi na zaburzenia psychiczne w postaci depresji oraz widocznej na pierwszy rzut oka nieporadności w podejmowaniu czynności procesowych, w żadnej mierze nie rozważył, czy udzielenie wnioskodawczyni pomocy prawnej z urzędu (ustanowienie dla niej pełnomocnika procesowego) z uwagi na jej stan psychiczny było konieczne dla zapewnienia możliwości obrony jej praw i czy w związku z tym nie zachodzi nieważność postępowania. Rozważenie powyższej kwestii zostało całkowicie pominięte, choć Sąd sam stwierdził, iż skarżąca nie podejmowała racjonalnej i skutecznej obrony swoich praw (...). Ponadto niezbędnym było dopuszczenie z urzędu – wobec nieporadności skarżącej – dowodu z opinii biegłego z zakresu ortopedii i okulistyki, celem prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej i jego wpływu na zdolność do podjęcia pracy. Sąd Apelacyjny zaniechał tego, błędnie przyjmując, podobnie jak Sąd pierwszej instancji, iż opinie sporządzili biegli o specjalnościach adekwatnych do ujawnionych u skarżącej schorzeń (...), podczas gdy choroby stwierdzone u skarżącej w postaci jaskry i zwyrodnienia stawów kolanowych nie mają związku ze specjalizacjami powołanych biegłych.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Wniosek nie odwołuje się do żadnego przepisu prawa. Stanowi to zasadniczy mankament, gdyż naruszenie konkretnego przepisu prawa stanowi punkt odniesienia w ocenie zarzutów podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), zatem tym bardziej wskazanie naruszenia przepisu jest wymagane w podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wszak znaczenie ma dopiero aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Na etapie przedsądu nie ocenia się

podstaw kasacyjnych. Stanowią odrębny element skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Nie zastępują więc podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia. Odnosi się to również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca powinna więc samodzielnie, czyli odrębnie od podstaw kasacyjnych, wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżąca tego nie czyni.

Nie zarzuca nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji. Sąd pierwszej instancji odmówił ustanowienia pełnomocnika z urzędu dla wnioskodawczyni, ale nie wynika z tego nieważność postępowania przed tym Sądem. Skarżąca nie zarzuca naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 386 § 2 k.p.c. Sytuacja z art. 379 pkt 5 k.p.c. stanowi względną a nie bezwzględną przesłankę nieważności postępowania. Podlega więc ocenie w indywidualnej sprawie. Skarżąca nie wniosła odwołania od odmowy ustanowienia jej pełnomocnika z urzędu przez Sąd pierwszej instancji.

Nie można stwierdzić nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji. Skarżąca nie ponowiła wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu przed tym Sądem. Wiedziała o takiej możliwości, skoro wcześniej wniosek złożyła przed Sądem pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji zważając na przebieg sprawy i oceny biegłych dotyczące stanu zdrowia wnioskodawczyni nie musiał pouczać jej z urzędu o możliwości wystąpienia o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (art. 5 k.p.c.).

Skoro nie stwierdza się nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji i nieważności na tym etapie postępowania nie zarzuca również skarżąca, to powinna wykazać, że doszło do naruszenia innych przepisów i miało to wpływ na wynik sprawy, czyli na zastosowanie prawa materialnego (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i odpowiednio art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). „Zaburzenia psychiczne w postaci depresji” same w sobie nie prowadzą do ustanowienia pełnomocnika z urzędu, gdy jest zachowana zdolność postulacyjna strony. Nie ma podstaw do stwierdzenia jej braku a to wobec ustaleń stanu faktycznego, dotyczących stanu zdrowia i zdolności do pracy wnioskodawczyni (ustalenia w tym zakresie wiążą Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c., który ma odpowiednie zastosowanie na etapie przedsądu).

W drugiej części wniosek zarzuca zaniechanie dalszego postępowania dowodowego z urzędu. Rzecz w tym, że nie można ocenić tego zarzutu bez odniesienia do konkretnego przepisu, którego w treści wniosku brak. Bez tego nie można stwierdzić naruszenia prawa i oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach należnych pełnomocnikowi z urzędu orzeczono na podstawie § 4, § 15 ust. 2, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Zważając na wynik sprawy i niepowodzenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, za uzasadnione uznano nieobciążanie skarżącej kosztami postępowania strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym (art. 102 k.p.c.).